

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΩΤΕΡΗΣ ΚΑΙ ΑΝΩΤΑΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

ΠΑΓΚΥΠΡΙΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2007

Μάθημα: Αρχαία Ελληνικά

Ημερομηνία και ώρα εξέτασης: Τετάρτη, 30 Μαΐου 2007
07:30-10:00

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΕΣΣΕΡΙΣ (4) ΣΕΛΙΔΕΣ

Η πρώτη σελίδα του τετραδίου απαντήσεων να χρησιμοποιηθεί για την άσκηση ορθογραφίας.

Να απαντήσετε σε όλα τα θέματα.

I. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

A. Διδαγμένα κείμενα για μετάφραση (μονάδες 30)

- (α) ἐπειδὴ δ' ἄγειν αὐτὰ πρὸς φῶς ἔμελλον, προσέταξαν Προμηθεΐ καὶ Ἐπιμηθεΐ κοσμήσαι τε καὶ νεῖμαι δυνάμεις ἐκάστοις ὡς πρέπει. Προμηθεῖα δὲ παραιεῖται Ἐπιμηθεὺς αὐτὸς νεῖμαι · νείμαντος δ' ἔμοῦ, ἔφη, ἐπίσκεψαι · καὶ οὕτω πείσας νέμει. νέμων δὲ τοῖς μὲν ἰσχὺν ἄνευ τάχους προσῆπτε, τὰ δὲ ἀσθενέστερα τάχει ἐκόσμηι · τὰ δὲ ὤπλιζε, τοῖς δ' ἄοπλον διδοὺς φύσιν ἄλλην τιν' αὐτοῖς ἐμηχανᾶτο δύναμιν εἰς σωτηρίαν · ἃ μὲν γὰρ αὐτῶν σμικρότητι ἤμπισχε, πτηνὸν φυγὴν ἢ κατάγειον οἴκησιν ἔνεμεν ἃ δὲ ἠῦξε μεγέθει, τῷδε αὐτῷ αὐτὰ ἔσφριζε · καὶ τᾶλλα οὕτως ἐπανισῶν ἔνεμεν · ταῦτα δὲ ἐμηχανᾶτο εὐλάβειαν ἔχων μή τι γένος ἀἰστωθεῖη.

Πλάτωνος *Πρωταγόρας* ΙΑ'

- (β) «Καὶ μὴν καὶ τῶν πόνων πλείστας ἀναπαύλας τῇ γνώμῃ ἐπορισάμεθα, ἀγῶσι μὲν γε καὶ θυσίαις διετησίοις νομίζοντες, ἰδίαις δὲ κατασκευαῖς εὐπρεπέσιν, ὧν καθ' ἡμέραν ἢ τέρψις τὸ λυπηρὸν ἐκπλήσσει. ἐπεσέρχεται δὲ διὰ τὸ μέγεθος τῆς πόλεως ἐκ πάσης γῆς τὰ πάντα, καὶ ξυμβαίνει ἡμῖν μηδὲν οἰκειότερα τῇ ἀπολαύσει τὰ αὐτοῦ ἀγαθὰ γιγνόμενα καρποῦσθαι ἢ καὶ τὰ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων».

Θουκυδίδου *Ἱστορίαι* ΙΙ 38

B. Αδίδακτο κείμενο για μετάφραση (μονάδες 25)

Πρὸς δὲ τούτοις φοβοῦμαι καὶ τὴν πόλιν· χρὴ γὰρ τάληθῃ λέγειν. Ὅρῳ γὰρ τὰς συμμαχίας τὰς πρὸς αὐτὴν γινομένας ταχέως διαλυόμενας. Εἰ δὴ τι συμβαίῃ καὶ πρὸς ὑμᾶς τοιοῦτον, εἰ καὶ τὰς αἰτίας καὶ τοὺς κινδύνους διαφυγεῖν δυναθεῖν, ὃ χαλεπὸν ἐστίν, ἀλλ' οὖν αἰσχυνθεῖν ἂν, εἴτε διὰ τὴν πόλιν δόξαιμι τισιν ὑμῶν ἀμελεῖν, εἴτε δι' ὑμᾶς τῆς πόλεως ὀλιγωρεῖν. Μὴ κοινοῦ δὲ τοῦ συμφέροντος ὄντος οὐκ οἶδ' ὅπως ἂν ἀμφοτέροις ἀρέσκων δυναθεῖν. Αἱ μὲν οὖν αἰτίαι, δι' ἃς οὐκ ἔξεστί μοι ποιεῖν ἃ βούλομαι, τοιαῦται συμβεβήκασιν.

Ἰσοκράτους *Τοῖς Ἰάσονος παισίν* 3

*ἀλλ' οὖν= πάντως / σε κάθε περίπτωση

*εἴτε ...εἴτε= αν...και αν / αν ...εἴτε

Γ. Αδίδακτο κείμενο για ορθογραφία (μονάδες 10)

Πλάτωνος *Θεαίπητος* 143 d

Δ. Παρατηρήσεις στο αδίδακτο κείμενο (μονάδες 20)

1. α. *φοβοῦμαι, διαφυγεῖν* :
Να γράψετε τους πιο πάνω τύπους στο β' πρόσωπο ενικού της προστακτικής του ίδιου χρόνου και της ίδιας φωνής.
(μονάδα 1)
- β. *λέγειν, ὄντος* :
Να γράψετε τους πιο πάνω τύπους στον αντίστοιχο τύπο του μέλλοντα της ίδιας φωνής.
(μονάδα 1)
- γ. *δυναθεῖν* :
Να αντικαταστήσετε το ρήμα στο γ' πρόσωπο ενικού στην οριστική, υποτακτική, ευκτική και προστακτική στον ίδιο χρόνο και στην ίδια φωνή.
(μονάδες 2)
- δ. *βούλομαι* :
Να γράψετε το β' πρόσωπο ενικού της οριστικής ενεστώτα και παρατατικού του πιο πάνω ρήματος.
(μονάδα 1)

2. α. *ταχέως, ἀληθῆ* :
 Να γράψετε τα παραθετικά (μονολεκτικούς τύπους) των πιο πάνω λέξεων στον ίδιο γραμματικό τύπο (στην περίπτωση του επιθέτου να διατηρηθούν αμετάβλητα η πτώση, το γένος και ο αριθμός).
 (μονάδες 2)
- β. *τούτοις, πόλιν, διαλυόμενας, ὑμᾶς, αἰτίας, δόξαιμι, τισίν, οἶδα* :
 Να μεταφέρετε τους πιο πάνω κλιτούς τύπους στον αντίθετο αριθμό.
 (μονάδες 4)
3. α. *λέγειν, διαλυόμενας, χαλεπόν, διὰ τὴν πόλιν, τισίν, τῆς πόλεως* :
 Να αναγνωρίσετε συντακτικώς τους πιο πάνω τύπους (υπογραμμίζονται στο αδίδακτο κείμενο).
 (μονάδες 3)
- β. *ὅπως ἂν ἀμφοτέροις ἀρέσκειν δυνηθείην* :
 Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης και τη συντακτική της θέση στο κείμενο.
 (μονάδες 2)
4. *εἰ δὴ τι συμβαίῃ καὶ πρὸς ὑμᾶς τοιοῦτον...ἀλλ' οὖν αἰσχυνθείην ἂν* :
 Να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο (υπόθεση, απόδοση, εκφορά, σημασία) και να τον μετατρέψετε έτσι, ώστε να δηλώνει την αόριστη επανάληψη στο παρόν και στο μέλλον.
 (μονάδες 4)

Ε. Μεταφορά νεοελληνικού κειμένου στα αρχαία ελληνικά (μονάδες 5)

Νομίζω, άντρες στρατιώτες, ότι πρέπει όλοι εμείς να χρωστούμε ευγνωμοσύνη στους θεούς, επειδή μας βοήθησαν να νικήσουμε τους εχθρούς και να αποκτήσουμε την ελευθερία μας.

II. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ (μονάδες 10)

1. *Συμφωνήσαμε σ' αυτά και ξεκινήσαμε. Όταν φτάσαμε στην είσοδο, σταματήσαμε και συνεχίσαμε μια συζήτηση που είχαμε αρχίσει όσο ερχόμαστε για να μη την αφήσουμε λοιπόν μισή, αλλά να την τελειώσουμε και να μπορούμε, σταθήκαμε στα πρόθυρα του σπιτιού και συζητούσαμε ωστόσο καταλήξαμε σε συμφωνία.*
Μου φαίνεται λοιπόν πως ο θυρωρός, ένας ευνούχος, μας άκουε, και είναι πιθανό, από τους πολλούς σοφιστές που συνέρρεαν, να ήταν θυμωμένος με τους επισκέπτες· όταν λοιπόν χτυπήσαμε την πόρτα και άνοιξε και μας είδε·- Α, είπε, κάτι σοφιστές· δεν ευκαιρεί·- την ίδια στιγμή έσπρωξε με τα δυο του χέρια την πόρτα με όση δύναμη είχε και την έκλεισε. Εμείς πάλι χτυπούσαμε και κείνος με

κλειστή την πόρτα απάντησε και είπε· - Ε, άνθρωποι, είπε, δεν ακούσατε ότι δεν ευκαιρεί; - Καλέ μου άνθρωπε, είπα εγώ, δεν ερχόμαστε για τον Καλλία κι ούτε σοφιστές είμαστε· ησύχασε· τον Πρωταγόρα χρειαζόμαστε και ήλθαμε να τον δούμε· ανάγγειλέ μας λοιπόν. – Μόλις και μετά βίας μας άνοιξε τέλος ο άνθρωπος την πόρτα.

Πλάτωνος Πρωταγόρας ΣΤ'

Για ποιους λόγους ο Πλάτων παρενέβαλε στον Πρόλογο το πιο πάνω επεισόδιο με το θυρωρό;

(μονάδες 4)

2. Να αναφέρετε και να σχολιάσετε, σε 8 έως 10 γραμμές, τρία σημεία διαφοροποίησης της Αθήνας έναντι της Σπάρτης τα οποία υπαινίσσεται ο Περικλής στο κεφάλαιο 38 του Επιτάφιου λόγου του (βλέπε σελ. 1, κείμ. β').

(μονάδες 6)

-ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ-